

Силабус
навчальної дисципліни
Сучасні інформаційні технології
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма Середня освіта (інформатика)

Спеціальність А4.09 Середня освіта (Інформатика)

Галузь знань А Освіта

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Алексеева Ганна Миколаївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fmkto/structure-fmkto/kaf-ktun/composition-ktun/alekseeva/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	alekseeva@ukr.net
Графік консультацій	ПН 14.30-16.30 СБ 14.30-16.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: інформаційні технології, інформатика, цифрові ресурси, освітній процес, програмне забезпечення, обробка даних, візуалізація інформації, інформаційні системи, цифрові платформи, ІКТ.

Мета та предмет курсу: формування у студентів сучасних інформаційних компетенцій, які дозволять їм ефективно інтегрувати новітні технології в професійну діяльність у сфері інформатики.

Предметом є вивчення та застосування новітніх інформаційних технологій у сфері інформатики та освітнього процесу. Дисципліна охоплює широкий спектр тематик – від базових принципів роботи з інформаційними системами, цифровими ресурсами та програмним забезпеченням до використання інструментів обробки, аналізу та візуалізації даних, а також вивчення сучасних цифрових підходів до

організації навчання інформатики, розробки освітніх ресурсів і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічну діяльність.

Компетентності та програмні результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати у практичних ситуаціях основні закони та принципи побудови і функціонування комп'ютерної техніки.

ЗК4. Здатність спілкуватися усно та письмово рідною та іноземною мовою.

ЗК5. Здатність до ефективного комунікування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні технічні терміни.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК2. Здатність до організації матеріально-технічного забезпечення процесу навчання учнів загальноосвітньої школи інформаційно-комунікаційним технологіям.

ФК11. Здатність раціонально планувати, здійснювати та оформляти результати творчої діяльності, спрямованої на педагогічний об'єкт.

Та демонструвати такі **результати навчання:**

ПР 2. Вирішувати практичні завдання майбутньої професійної діяльності на основі інтегрування та адаптування знань законів та принципів побудови та функціонування комп'ютерної техніки.

ПР 4. Представляти складну комплексну інформацію у стислій формі усно та письмово рідною та іноземною мовою, використовуючи комунікаційні навички та інформаційно комунікаційні технології.

ПР 13. Підбирати програмно-апаратні засоби, програмні технології та сучасні інформаційні системи для улаштування комп'ютерного класу, дотримуючись вимог до освітлення, мікроклімату, електро та пожежної безпеки на основі знань принципів побудови інформаційних систем та організації захисту інформації.

ПР 20. Здійснювати творче перетворення педагогічних об'єктів, прагнучі нових та нестандартних рішень професійних завдань, на основі знань видів та особливостей здійснення розумових операцій.

ПР 25. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості для корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

Зміст курсу:

Тема 1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу

Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії переходу суспільства до постіндустріального, інформаційного етапу розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства – визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та сталий розвиток. Концепція інформатизації. Соціальна інформатика – визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль у сфері інформатики та освітньої діяльності.

Тема 2. Семантичні основи соціальної інформатики. Інформологія – загальна теорія інформації

Інформація – поняття. Коротка характеристика теоретичних концепцій і підходів до вивчення закономірностей інформаційного обміну: теорія інформації К. Шеннона, кібернетичний підхід Н. Вінера, логіко-семантичний підхід, прагматична концепція, біхевіористська модель інформації, логіко-прагматична модель комунікації. Матерія, енергія, інформація, знання, зв'язок понять. Дані, інформація, знання – співвідношення понять. Формалізація знань: методи і прийоми, їх ефективність, порівняльний аналіз. Технологія, інформаційна технологія. Власне інформаційна технологія. Штучний інтелект, експертні системи – поняття та можливості використання в інформатиці, програмуванні та цифрових освітніх середовищах.

Тема 3. Соціальні комунікації: історія, сучасність, перспективи

Ресурсна та соціокультурна концепції інформаційного середовища як простору соціальних комунікацій. Типи обмінів у суспільстві. Матеріально-енергетичний та інформаційний обміни. Фази інформаційних обмінів у суспільстві. Усна, письмова, книжкова та цифрова фаза інформаційного обміну. Роль інформаційних технологій у розвитку освітніх комунікацій, цифрової взаємодії та онлайн-середовищ навчання. Системи штучного інтелекту, експертні системи – постановка задачі, підходи до її вирішення, області застосування в ІТ-сфері.

Тема 4. Інформаційні ресурси суспільства

Інформаційна криза початку 70-х років ХХ століття: передумови, зміст, прояви у соціальній практиці, наслідки. Інформаційний ресурс – визначення поняття. Основні проблеми досліджень у галузі інформаційних ресурсів суспільства. Знання як національне багатство. Проблема «витоку мізків». Форми матеріалізації інформаційних ресурсів суспільства, зокрема цифрових освітніх і інформаційних ресурсів. Проблема «електронізації» інформаційних фондів. Автоматизовані інформаційні ресурси. Фактографічні бази даних, інформаційні системи та цифрові освітні платформи.

Тема 5. Інформатизація суспільства: соціальні умови, передумови і наслідки

Технічний аспект соціальних передумов інформатизації. Передумови інформатизації в економічній, політичній, культурно-духовній і соціальній сферах суспільства. Вихідні умови й альтернативні варіанти розвитку процесу інформатизації. Вплив інформатизації на розвиток інформаційних технологій, цифрової освіти, професійну діяльність фахівців та формування цифрової компетентності.

Методи навчання:

методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, навчальна дискусія), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (інтерактивні відеоконференції і консультації на платформі Zoom та месенджери (Telegram, Viber);

пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з науково-методичними джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять)

обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Навчальний курс передбачає лекційні і практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Практичні заняття передбачають усне опрацювання теоретичного матеріалу та дискусію за темою, а також розв'язування практичних задач. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому або електронному вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint) та передбачає усне опитування здобувачів за певною темою та результатами самостійного розв'язування задач протягом заняття або на груповій/індивідуальній консультації. Для зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

У рамках курсу ми дотримуємося загальних політик використання штучного інтелекту в освітній, викладацькій та науковій діяльності, відповідно до законодавства України, включаючи закони "Про авторське право і суміжні права", "Про національну

безпеку України", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", а також національну Концепцію розвитку штучного інтелекту. Регулятивні положення також враховують стратегічні розвідки інших навчальних закладів, наприклад, стратегію розвитку Бердянського державного педагогічного університету.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

технічне (комп'ютер, проектор); програмне (PowerPoint, Excel, Word, Moodle); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

- індивідуальне опитування;
- поточне тестування;
- екзамен.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен	Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	50	100
10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Березовська Л. І., Березовская Л. И. Технології викладання фахових методик інформатики: навчальний посібник. 2022.
2. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: Підручник, 2-ге вид. К.: Каравела, 2008. 640 с.
3. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті : словник. Київ : ЦП Компринт, 2019. 134 с.
4. Маркова Є.С. Інформаційні технології навчання. Навчально-методичний посібник Запоріжжя, «Просвіта», 2012. 118 с.
5. Мінгальова, Ю. І., Кривонос, М. П., Яценко, О. І., & Кравчук, В. В. (2023). Інформаційно-комунікаційні технології: методичні рекомендації до організації самостійної/індивідуальної роботи.
6. Морзе Н.В. Інформатика: експериментальний підручник для 10 кл. К.: Вид. Корбуш, 2008. 592 с., іл.
7. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики: Навч. посіб.: У 4 ч. К.: Навчальна книга, 2003. Ч. І.: Загальна методика навчання інформатики. 254 с.
8. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. К.: Видавнича група ВНУ, 2007. 352 с.
9. Омельченко К. В. и др. Навчально-методичний комплекс дисципліни "Інформатика (загальний курс)". 2022.
10. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
11. Швачич Г. Г, Толстой В. В., Петречук Л. М., Іващенко Ю. С., Гуляєва О. А., Соболенко О. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології : навч. посіб. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.
12. Яровий К. В., Кудінов В. А. Мультимедійний навчальний посібник з навчальної дисципліни " Інформаційні та комунікаційні технології". –2023.

Допоміжна

13. Савінова Н. В., Берегова М. І., Борулько Д. М. Інформаційні технології та технічні засоби корекційного навчання. 2019.
14. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. URL: <https://rozkritku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.
15. Стрельников В. Ю. Бріченко І. Г. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МППК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.

13.Інформаційні ресурси

16. Електронне фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання»
<http://www.ime.edu-ua.net>
17. Інтернет-підтримка вивчення інформатики у загальноосвітніх навчальних закладах <http://sites.google.com/site/informatikavskoli>
18. Інформатика в Україні <http://www.osvita.info>
19. Інформатика та інформаційно-комунікаційні технології в школі
<http://www.klyaksa.net>